

ПЛАГІАТ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Олена Штефан,

*завідувач відділу авторського права і суміжних прав
НДІ інтелектуальної власності НАПрН України,
доцент, кандидат юридичних наук*

Цей, 2011, рік відзначився кількома гучними справами та заявами, щодо звинувачень у плагіаті в різних сферах суспільного життя.

Як відомо, будь-яка система правової охорони не буде достатньо ефективною без існування системи захисту суб'єктивних прав. Захист авторських прав — це сукупність певних заходів, які застосовуються та спрямовуються на поновлення або визнання авторського права, а також на захист прав осіб, яким належать авторські права в разі їх порушення або оспорення. Захист авторських прав, а також охоронюваних законом інтересів здійснюється в передбаченому законом порядку, тобто за допомогою застосування належної форми, засобів і способів захисту. Предметом захисту авторських прав є суб'єктивні авторські права, а також законні інтереси. Суб'єктами права на захист є автори творів науки, літератури та мистецтва, їхні спадкоємці й інші правонаступники. Порушниками авторських прав можуть бути будь-які фізичні чи юридичні особи, котрі своїми діями (або бездіяльністю) порушили закріплені в нормативно-правових актах положення, якими регулюються правовідносини у сфері авторського права прав.

Важливість і водночас складність встановлення факту порушення авторських прав пояснюється, по-перше, досить великою кількістю видів порушень авторських прав і, по-друге,

наявністю проміжних фактів, які підлягають доведенню.

Національне законодавство у сфері авторського права містить перелік дій, вчинення яких визнається порушенням авторського права та (або) суміжних прав, що дають підстави для судового захисту.

Так, у ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» міститься перелік дій, які визнаються такими, що порушують авторське право на твір, серед котрих законодавець називає й «плагіат».

Тож перш ніж розпочати аналіз такого порушення, як плагіат, необхідно дати відповідь на декілька запитань і перше з них: *щодо яких об'єктів можливий плагіат?*

З огляду на те, що під плагіатом розуміють оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (п. в ч. 1 ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»), плагіат можливий виключно щодо охоронюваних об'єктів авторського права.

Згідно зі ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права», до об'єктів авторського права, що підлягають охороні та захисту, належать твори у галузі науки, літератури і мистецтва, а саме:

- 1) літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, наукового, технічного або іншого характеру (книги, брошури, статті тощо);

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

- 2) виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори;
- 3) комп'ютерні програми;
- 4) бази даних;
- 5) музичні твори з текстом і без тексту;
- 6) драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні та інші твори, створені для сценічного показу, та їх постановки;
- 7) аудіовізуальні твори;
- 8) твори образотворчого мистецтва;
- 9) твори архітектури, містобудування і садово-паркового мистецтва;
- 10) фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії;
- 11) твори ужиткового мистецтва, у тому числі твори декоративного ткацтва, кераміки, різьблення, ливарства, з художнього скла, ювелірні вироби тощо;
- 12) ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності;
- 13) сценічні обробки творів і обробки фольклору, придатні для сценічного показу;
- 14) похідні твори;
- 15) збірники творів, збірники обробок фольклору, енциклопедії та антології, збірники звичайних даних, інші складені твори за умови, що вони є результатом творчої праці за добром, координацією або упорядкуванням змісту без порушення авторських прав на твори, що входять до них як складові частини;
- 16) тексти перекладів для дублювання, озвучення, субтитрування українською та іншими мовами іноземних аудіовізуальних творів;
- 17) інші твори.

Законодавчий перелік охоронюваних творів не є вичерпним.

Варто зазначити, що охороні підлягають всі твори, зазначені в ч. 1 ст. 8 Закону України «Про авторське право

і суміжні права», як оприлюднені, так і не оприлюднені, як завершені, так і не завершені, незалежно від їхніх призначення, жанру, обсягу, мети (освіта, інформація, реклама, пропаганда, розваги тощо).

При цьому передбачена названим Законом правова охорона поширюється тільки на форму вираження твору та не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані у творі.

Також, згідно зі ст. 10 Закону України «Про авторське право і суміжні права», до об'єктів авторського права не належать:

- а) повідомлення про новини дня або поточні події, що мають характер звичайної прес-інформації;
- б) твори народної творчості (фольклор);
- в) видані органами державної влади у межах їх повноважень офіційні документи політичного, законодавчого, адміністративного характеру (закони, укази, постанови, судові рішення, державні стандарти тощо) та їх офіційні переклади;
- г) державні символи України, державні нагороди; символи і знаки органів державної влади, Збройних Сил України та інших військових формувань; символіка територіальних громад; символи та знаки підприємств, установ та організацій;
- д) грошові знаки;
- е) розклади руху транспортних засобів, розклади телерадіопередач, телефонні довідники та інші аналогічні бази даних, що не відповідають критеріям оригінальності і на які поширюється право *sui generis* (своєрідне право, право особливого роду).

При цьому проекти офіційних символів і знаків, зазначених у пунктах «г» і «д», до їх офіційного затверд-

ження вважають творами й вони підлягають правовій охороні.

Отож, гучні заяви деяких політиків, щодо «плагіату законопроекту» [1] чи закону є абсурдними, як і звинувачення у плагіаті науковців щодо «плагіату ідей, теорій, принципів, методів, процедур, процесів, систем, способів, концепцій, відкриттів», з єдиної причини — наведені об'єкти не належать до охоронюваних об'єктів авторського права, а отже, говорити про плагіат щодо них не можна. Водночас, якщо поширити охорону на вищенаведені неохоронювані об'єкти, суспільство може зайти в глухий кут — науки не буде, адже ідеї, теорії, принципи тощо не зможуть отримати свого подальшого розвитку.

А зараз трохи детальніше зупинимось на ч. 1 ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права», в якій зазначено, що об'єктами авторського права є твори в галузі науки, літератури та мистецтва. Потрібно звернути увагу на те, що нормативного визначення «твору науки», «твору літератури» та «твору мистецтва» немає. Проте, під **літературними творами** розуміють будь-які оригінальні письмові твори художнього, публіцистичного та прикладного характеру [2, 173]. **Музичний твір** складається з поєднання звуків, створюваних музичними інструментами та (чи) голосом [2, 177–178]. Під **науковими творами**, зазвичай, розуміють будь-які оригінальні письмові твори наукового, науково-технічного, науково-популярного та прикладного характеру. Оскільки правова охорона творів не залежить від їхнього змісту (ч. 3 ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»), наукові твори набувають правової охорони у результаті факту свого існування й відповідають умовам охороноздатності. Науковий твір набуває правової охорони, якщо він є результатом творчої праці та втілений у матеріальному носії. Важливим є співвідношення правової охоро-

ни наукових творів і вимог, які висувають до змісту таких творів наукові співтовариства. Головна вимога до наукових творів — це високий рівень змісту, послідовність, творчий розвиток сучасних поглядів та уявлень. Науковий твір може уточнювати, розширювати, змінювати закони та теорії [2, 174–176].

Потрібно зазначити, що законодавець надає правову охорону творам незалежно від того оприлюднені вони чи ні, як завершеним, так і незавершеним, незалежно від їх призначення, жанру, обсягу, мети (освіта, інформація, реклама, пропаганда, розваги тощо) (ч. 2 ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Незважаючи на те, що законодавець надання правової охорони твору прямо не пов'язує з його змістом, водночас, необхідно брати до уваги те, що існують деякі твори, умовно назвемо їх «складними», що водночас поєднують у собі як охоронювані авторським правом частини, так і неохоронювані, наприклад, коментарі до нормативно-правових актів чи аналіз новин дня або поточних подій, що мають характер звичайної прес-інформації, або ж використання їх у науковому чи літературному творі. Такі твори є специфічним об'єктом авторського права. Це пов'язано з тим, що, наприклад, у науково-практичному коментарі будь-якого нормативно-правового акта використовується офіційні документи органів державної влади (закони, укази, постанови, судові рішення, державні стандарти тощо), які згідно з п. в ч. 1 ст. 10 Закону України «Про авторське право і суміжні права», не є об'єктами охорони авторського права. Водночас у науково-практичному коментарі нормативного акта дається тлумачення тієї чи тієї норми права, не лише через викладення офіційних документів органів державної влади, а й на основі правових доктринальних підходів до певного правового явища або правової категорії. Тож, за своїм змістом будь-

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

якому науково-практичному коментарю будь-якого нормативно-правового акта притаманні ознаки об'єктів авторського права, а саме літературних письмових творів наукового характеру у сфері права.

Друге питання: *як можна використовувати твори, що є об'єктом авторського права?*

У доктрині права інтелектуальної власності існує позиція, відповідно до якої використання творів класифікують залежно від підстав — на договірні та позадоговірні [3]. Варто зазначити, що наведений доктринальний підхід збігається з позицією законодавця. Так, згідно із ч. 1 ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права», майнові права автора (чи іншої особи, що має авторське право) можуть бути передані (відчужені) іншій особі за авторським договором, після чого ця особа стає суб'єктом авторського права. За договором автор (чи інша особа, що має авторське право) може надати дозвіл на вчинення дій, які наведені в ч. 3 ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права». Водночас і перелік правомочностей автора, закріплений у ч. 3 ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права» не є вичерпним. Цивільний кодекс України у ст. 441 також містить перелік дій, які законодавець визнає використання твору, що також не є вичерпним:

- 1) опублікування (випуск у світ);
- 2) відтворення будь-яким способом та у будь-якій формі;
- 3) переклад;
- 4) переробка, адаптація, аранжування та інші подібні зміни;
- 5) включення складовою частиною до збірників, баз даних, антологій, енциклопедій тощо;
- 6) публічне виконання;
- 7) продаж, передання в найм (оренду) тощо;
- 8) імпорт його примірників, примірників його перекладів, переробок тощо.

Варто зазначити, що деякі способи використання творів, зазначені у Цивільному кодексі України, збігаються із тими, що закріплені у Законі України «Про авторське право і суміжні права», а деякі — ні.

Одним зі способів використання творів, щодо вчинення якого обов'язково необхідно отримати дозвіл автора, законодавець називає **переробку твору**. Під переробкою, зазвичай розуміють переклад оригінального твору, його певну адаптацію та інші зміни, зумовлені бажанням особи, що здійснює таку переробку, додати вилучити чи змінити певні слова, словосполучення, речення абзаци тощо.

Позадоговірне використання творів, законодавець пов'язує з обмеженням виключних авторських прав автора (чи іншої особи, що має авторське право) встановлюючи виключний перелік такого використання статтями 21–25 Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Так, без згоди автора (чи іншої особи, що має авторське право), але з обов'язковим зазначенням імені автора та джерела запозичення, допускається використання **цитат (коротких уривків)** з опублікованих творів в обсязі, виправданому поставленою метою, зокрема й цитування статей з газет і журналів у формі оглядів преси, якщо воно зумовлене критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору, до якого цитати включаються; вільне використання цитат у формі коротких уривків з виступів і творів, включених до фонограми (відеограми) чи програми мовлення (п. 1 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права»). При цьому під цитуванням законодавець розуміє порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, що використовується, з обов'язковим посиланням на його автора та джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою

зробити зрозумілішими свої твердження чи для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні (ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Згідно зі ст. 10 Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів, допускаються цитати з творів, які були правомірно оприлюднені за умови дотримання добрих звичаїв та в обсязі виправданому поставленою метою, зокрема й цитування статей з газет і журналів у формі огляду преси, з обов'язковим зазначенням джерела та імені автора, якщо це практично можливо.

При цитуванні уривок має повністю збігатися з текстом оригінального твору та має бути поданий у вигляді цитати для того, щоб бути використаним для аналізу твору чи для критичних коментарів і суджень. Цитата може використовуватися лише для задоволення навчальної або дослідницької мети та не повинна виходити за межі визначеної мети [4, 201–202].

Щодо інших законодавчо визначених випадків вільного використання творів, закріплених у статтях 22–25 Закону України «Про авторське право і суміжні права», вони не можуть бути застосовані до ситуації коли мова йде про плагіат, оскільки ст. 22 Закону України «Про авторське право і суміжні права» встановлює перелік випадків вільного відтворення бібліотеками й архівами примірників твору репрографічним способом. Ст. 23 Закону України «Про авторське право і суміжні права» містить перелік вільного відтворення примірників твору для навчання. Ст. 24 Закону України «Про авторське право і суміжні права» присвячена вільному копіюванню, модифікації і декомпіляції комп'ютерних програм, а ст. 25 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначає випадки вільного відтворення творів у особистих цілях або для кола сім'ї попередньо правомірно оприлюднені твори.

Окрім вище викладеного, необхідно брати до уваги й деякі положення міжнародно-правових актів. Так, згідно з п. 2 ст. 9 Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів законодавство будь-якої країни може дозволити вільне відтворення літературних і художніх творів, якщо таке відтворення стосується лише визначених особливих випадків; не завдає збитків нормальному використанню твору; не зачіпає необґрунтовано законні інтереси автора. Угода TRIPS (ст. 13) поширила зазначені принципи на всі майнові права інтелектуальної власності на твори. Також принципи закріплені Бернською конвенцією щодо обмежень і винятків майнових прав авторів творів знайшли своє закріплення й у п. 1 ст. 10 Договору ВОІВ про авторське право. Варто зазначити, що при визначенні обмежень майнових прав авторів творів у Законі України «Про авторське право і суміжні права» законодавець виходив з принципів, встановлених у Бернській конвенції про охорону літературних і художніх творів, в Угоді TRIPS та Договорі ВОІВ про авторське право. В Україні в основу обмежень майнових прав інтелектуальної власності покладені принципи, відповідно до яких дозволяється використання об'єкта авторського права, якщо це не завдає шкоди нормальному використанню цього об'єкта; не порушує законних інтересів суб'єктів авторського права. При цьому принципи обмеження майнових прав автора твору повинні виконуватися тільки сукупно та послідовно [5, 157].

Під **неправомірним використанням твору**, зазвичай, розуміють будь-яке використання об'єкта авторського права як у межах договору, так і поза договором, який порушує майнові права й особисті немайнові права суб'єктів авторського права.

Отож відповівши на поставлені питання, ми логічно переходимо до аналізу такого порушення у сфері автор-

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ського права, як «плагіат». Згідно з п. в ч. 1 ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» під плагіатом розуміють оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, що не є автором цього твору. Тож, законодавець називає такі ознаки, за якими використання твору може бути визнано як «плагіат», а саме:

- 1) оприлюднення (опублікування твору) повністю або частково чужого твору;
- 2) твір оприлюднюється під іменем особи, що не є автором цього твору.

Потрібно зауважити, що у зазначеній нормі закону законодавець отожднює поняття «оприлюднення» й «опублікування». Проте це різні поняття. Так, під оприлюдненням (розкриттям публіці) твору розуміють здійснену за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права й (або) суміжних прав дію, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо (ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права»). Поняття «оприлюднення» є більш широким і таким, що поглинає собою поняття «опублікування».

Під опублікуванням твору законодавець розуміє випуск в обіг за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права й (або) суміжних прав виготовлених поліграфічними, електронними або іншими способами примірників твору в кількості, здатній задовольнити, зважаючи на характер твору, розумні потреби публіки, шляхом його продажу, здавання в майновий найм, побутового чи комерційного прокату, надання доступу до них через електронні системи інформації таким чином, що будь-яка особа може його отримати з будь-якого місця й у будь-який час за власним вибором або передачі права власності на них чи воло-

діння ними іншими способами. Опублікуванням твору, вважається також депонування рукопису твору, у сховищі (депозитарії) з відкритим доступом та можливістю одержання в ньому примірника (копії) твору (ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

Виходячи з наведеного визначення терміна «опублікування твору», таке використання твору законодавець пов'язує з наявністю згоди автора чи іншого суб'єкта авторського права та (або) суміжних прав. Згідно з ч. 1 ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права», за автором (чи іншою особою, що має авторське право) закріплені такі майнові права: виключне право на використання твору та виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами. Потрібно зазначити, що згідно з п. 3 ч. 1 ст. 424 ЦК України майнові права інтелектуальної власності не обмежуються лише використанням та наданням дозволу на використання об'єкта права інтелектуальної власності, а й передбачають виключне право суб'єкта права інтелектуальної власності, зокрема автора твору, перешкоджати неправомірному використанню цього об'єкта.

До того ж, автор (чи інша особа, що має авторське право) може вимагати виплати винагороди за будь-яке використання твору (ч. 5 ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

У доктрині права інтелектуальної власності проводиться розмежування між грубим «стовідсотковим» плагіатом, при якому чужий твір привласнюється повністю чи практично повністю, та плагіатом «замаскованим», при якому плагіатор намагається сховати своє діяння чи привласнити якісь істотні оригінальні елементи твору, що став жертвою плагіату [4, 484].

Варто зазначити, що згідно з чинним законодавством у сфері авторського права, твір може бути визна-

ний плагіатом не залежно від обсягу незаконного використання твору, адже кваліфікуючою ознакою плагіату є незаконне повне або часткове оприлюднення (опублікування) чужого твору під іменем особи, що не є автором цього твору.

Другою ознакою плагіату є оприлюднення (опублікування) чужого твору **під іменем особи, яка не є автором цього твору.**

Посягання на особисте немайнове право автора, що став жертвою плагіату завжди пов'язане із посяганням на право авторства, оскільки плагіатор видає чуже авторство за своє власне.

Право авторства, згідно із п. 1 ч. 1 ст. 14 Закону України «Про авторське право і суміжні права», п. 1 ч. 1 ст. 423 ЦК України та п. 1 ч. 1 ст. 438 ЦК України належить до невідчужуваних особистих немайнових прав автора твору. Під правом авторства законодавець розуміє особисте немайнове право автора вимагати визнання свого авторства через зазначення належним чином імені автора на творі та його примірниках і за будь-якого публічного використання твору, якщо це практично можливо. Зміст цього права полягає в тому, що саме автор має право стверджувати, що об'єкт права інтелектуальної власності, до яких належать і об'єкти авторського права, є результатом його інтелектуальної, творчої діяльності, і право авторства на цей результат належить йому як авторові [5, 49].

Також у більшості випадків плагіат — це посягання на цілісність твору. Автор має право протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору чи будь-якому іншому посяганням на твір, що може зашкодити честі та репутації автора (п. 4 ч. 1 ст. 14 Закону України «Про авторське право і суміжні права», ч. 1 ст. 439 ЦК України). Це право безпосередньо пов'язане з особистістю автора, які проявляються власне в творі. Автор має право вимагати, щоб його

думки, які втілені у творі, не видозмінювались, не спотворювались, а суспільство вправі претендувати на користування результатами творчості людського розуму у їхніх первинних формах [2, 255].

На міжнародному рівні право на недоторканість і цілісність твору, разом з правом авторства, визнається Бернською конвенцією про охорону літературних і художніх творів (ст. 6bis), яка встановлює таке: «Незалежно від майнових прав автора і навіть після уступки цих прав він має право вимагати визнання свого авторства на твір і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню або іншим змінам цього твору, а також будь-якому іншому посяганням на твір, яке здатне завдати шкоду честі і репутації автора».

Згідно зі ст. 51 Закону України «Про авторське право і суміжні права», захист особистих немайнових і майнових прав суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав здійснюється в порядку, встановленому адміністративним, цивільним і кримінальним законодавством.

Так, ст. 176 КК України, що має досить «широку дію» встановлює кримінальну відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав, а саме:

«1. Незаконне відтворення, розповсюдження творів науки, літератури і мистецтва, комп'ютерних програм і баз даних, а так само незаконне відтворення, розповсюдження виконань, фонограм, відеограм і програм мовлення, їх незаконне тиражування та розповсюдження на аудіо- та відеокасетах, дискетах, інших носіях інформації або інше умисне порушення авторського права і суміжних прав, якщо це завдало матеріальної шкоди у великому розмірі,

— караються штрафом від двохсот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк,

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

з конфіскацією всіх примірників творів, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для їх виготовлення.

2. Ті самі дії, якщо вони вчинені повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або завдали матеріальної шкоди в особливо великому розмірі,

— караються штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з конфіскацією всіх примірників творів, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для їх виготовлення».

Третій пункт є особливо цікавим, адже міра покарання службової особи є не такою «значною», як покарання звичайного громадянина.

«3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені службовою особою з використанням службового становища щодо підлеглої особи,

— караються штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Примітка. Матеріальна шкода вважається завданою у великому розмірі, якщо її розмір у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, а завданою в особливо великому розмірі — якщо її розмір у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян».

Кодекс України про адміністративні правопорушення також містить норму, зі ще більш широкою сферою

застосування, ніж кримінальне законодавство. Так, встановлюється адміністративна відповідальність за порушення прав, повністю на усі об'єкти інтелектуальної власності, мова йде про ст. 51–2. Відповідно до зазначеної норми закону «незаконне використання об'єкта права інтелектуальної власності (літературного чи художнього твору, їх виконання, фонограми, передачі організації мовлення, комп'ютерної програми, бази даних, наукового відкриття, винаходу, корисної моделі, промислового зразка, знака для товарів і послуг, топографії інтегральної мікросхеми, раціоналізаторської пропозиції, сорту рослин тощо), привласнення авторства на такий об'єкт або інше умисне порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності, що охороняється законом,

— тягне за собою накладення штрафу від десяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконно виготовленої продукції та обладнання і матеріалів, які призначені для її виготовлення».

Способи цивільно-правового захисту наводяться в ч. 1 ст. 52 Закону України «Про авторське право і суміжні права». Так, у разі «порушення будь-якою особою авторського права й (або) суміжних прав, недотриманні передбачених договором умов використання творів і (або) об'єктів суміжних прав, використанні творів та об'єктів суміжних прав з обходом технічних засобів захисту чи з підробленням інформації і (або) документів про управління правами чи створенні загрози неправомірного використання об'єктів авторського права й (або) суміжних прав та інших порушеннях особистих немайнових прав і майнових прав суб'єктів авторського права та (чи) суміжних прав суб'єкти авторського права і (або) суміжних прав мають право:

а) вимагати визнання та поновлення своїх прав, у тому числі забороняти дії, що порушують авторське

- право і (або) суміжні права чи створюють загрозу їх порушення;
- б) звертатися до суду з позовом про поновлення порушених прав та (або) припинення дій, що порушують авторське право та (або) суміжні права чи створюють загрозу їх порушення;
- в) подавати позови про відшкодування моральної (немайнової) шкоди;
- г) подавати позови про відшкодування збитків (матеріальної шкоди), включаючи упущену вигоду, або стягнення доходу, отриманого порушником внаслідок порушення ним авторського права і (або) суміжних прав або виплату компенсацій;
- д) вимагати припинення підготовчих дій до порушення авторського права і (або) суміжних прав, у тому числі призупинення митних процедур, якщо є підозра, що можуть бути пропущені на митну територію України чи з її митної території контрафактні примірники творів, фонограм, відеограм, засоби обходу технічних засобів захисту, в порядку, передбаченому Митним кодексом України;
- е) брати участь в інспектуванні виробничих приміщень, складів, технологічних процесів і господарських операцій, пов'язаних з виготовленням примірників творів, фонограм і відеограм, щодо яких є підстави для підозри про порушення чи загрозу порушення авторського права і (або) суміжних прав, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- є) вимагати, в тому числі у судовому порядку, публікації в засобах масової інформації даних про допущені порушення авторського права і (або) суміжних прав та судові рішення щодо цих порушень;
- ж) вимагати від осіб, які порушують авторське право і (або) суміжні права позивача, надання інформації про третіх осіб, задіяних у виробництві та розповсюдженні контрафактних примірників творів і об'єктів суміжних прав, а також засобів обходу технічних засобів захисту, та про канали їх розповсюдження;
- з) вимагати прийняття інших передбачених законодавством заходів, пов'язаних із захистом авторського права та суміжних прав. ◆

Список використаних джерел

1. Москаль закликає Могильова подати у відставку за плагіат законопроекту про проституцію [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу : <http://news.dt.ua/POLITICS>.
2. Судариков С.А. Основы авторского права / С.А. Судариков. — Мн. : Амалфея, 2000.
3. Мерззликина Р.А. Право интеллектуальной собственности : учебник. / Р.А. Мерззликина — М. : Финансы и статистика; Ставрополь: Сервис школа, 2008. — С. 362–375.
4. Липчик Д. Авторское право и смежные права / Д. Липчик ; пер. с фр. ; предисловие М. Федотова. — М. : Ладомир; Издательство ЮНЕСКО, 2002.
5. Право інтелектуальної власності : науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / За заг. ред. М.В. Паладія, Н.М. Мироненко, В.О. Жарова. — К. : Парламентське вид-во, 2006.